

Kunnskapsgrunnlag for trafikksikkerhet i Buskerud fylkeskommune

TØI rapport 2031/2024 • Forfatter: Alena Katharina Høye • Oslo 2024 • 92 sider

Rapporten beskriver ulykkesituasjonen og risikobildet for trafikkulykker på vegene i dagens Buskerud fylke, med særlig vekt på fylkesvegnettet. Den bygger på offisiell personskadestatisikk (2013-2023) og informasjon om vegnettet fra 2016-2023.

Resultatene viser at både antall personskadeulykker og antall drepte og hardt skadde (D/HS) har gått ned over tid. Dette er imidlertid forskjellig mellom ulike veger. På fylkesvegene er nedgangen størst for antall D/HS, på de øvrige vegene er nedgangen størst for antall ulykker. Det er også store forskjeller når man sammenligner veger i og utenfor tettsted. Både antall ulykker og antall D/HS har gått ned i tettsteder, men ikke utenfor tettsteder. Dette gjelder både på fylkesveger og på andre veger, ulykker med både fotgjengere/syklister og andre trafikantgrupper, og er uavhengig av skadegraden.

Resultatene peker på at de mest alvorlige ulykkene som står for flest D/HS, er:

- **Møte- og forbikjøringsulykker**, især utenfor tettsteder. Slike ulykker skjer oftest på strekninger utenfor kryss, og særlig på tofeltsveger med fartsgrenser 60-80 km/t. De skjer mest i kurver, men også på rette strekninger.
- **Utforkjøringer**, især utenfor tettsteder. Typiske ulykkessteder for utforkjøringer er kurver på lavtrafikkerte tofeltsveger med fartsgrense 60-80 km/t.
- **Ulykker i kryss**. Slike ulykker står for en relativt stor andel av ulykkene i tettsteder. Det er spesielt to typer kryssulykker som peker seg ut: Venstresving foran kjørende i motsatt retning og ulykker med fotgjengere, syklister eller moped/motorsykel.
- **Fotgjengerulykker**. Typiske ulykkessteder er strekninger utenfor kryss på tofeltsveger med fartsgrense 30-50 km/t og høy trafikkmengde (over 4000). De fleste fotgjengerulykker skjer når en fotgjenger krysser vegen, men de er mest alvorlige når en fotgjenger går langs vegen.

Vi har identifisert en rekke tiltak som kan forventes å redusere risikoen for slike ulykker. Det er både generelle tiltak og tiltak som er spesifikke for konkrete ulykkestyper. En utfordring med å finne gode tiltak mot møteulykker og utforkjøringer, er at slike ulykker kan skje på store deler av fylkesvegnettet. Generelle tiltak som kan påvirke både møte- og utforkjøringsulykker, men også andre ulykker, er fartsreduserende tiltak, samt drift og vedlikehold.

Effektive **fartsreduserende tiltak** er fotobokser (ATK), som kan benyttes både punktvis (punkt-ATK med én fotoboks som gjør punktmålinger) og strekningsvis (strekning-ATK som gjør gjennomsnittsmålinger). I tettsteder kan også fysiske fartsreduserende tiltak være effektive.

Bedre **drift og vedlikehold** kan omfatte både vinterdrift og vedlikehold av vegdekker.

Mens slike tiltak kan være effektive mot de fleste ulykkestyper, har vi identifisert følgende spesifikke tiltak mot de enkelte ulykkestypene:

- **Møte- og forbikjøringsulykker:** Det mest aktuelle og effektive tiltaket er forsterket midtoppmerking, men det er noen begrensninger mht. hvor dette er mulig å installere, og det er viktig å avveie fordeler mot mulige utilsiktede effekter, især for motorsykler. Andre mulige tiltak er forbikjøringsforbud/sperrelinje og forbedring av siktforhold i kurver med for kort møtesikt.
- **Utforkjøringer:** Det mest aktuelle og effektive tiltaket er forsterket kantoppmerking. Også her er det imidlertid begrensninger mht. hvor dette er mulig å installere, og det er viktig å avveie fordeler mot mulige utilsiktede effekter, især for motorsykler. Andre mulige tiltak er fareskilt og bakgrunns- eller retningsmarkering, samt skadereduserende tiltak. Sistnevnte kan være installering av siderekkverk, rekkverk med beskyttelsessystem for motorsykler i ytterkurver, og utbedring av sideterreng.
- **Ulykker i kryss:** Tiltak mot ulykker i kryss avhenger av lokale forhold som kryssutformingen og trafikkforholdene. Generelt sett kan forbedringer av geometri og siktforhold ofte være effektive.
- **Fotgjengerulykker.** Aktuelle tiltak er tilrettelegging for gåing langs fylkesveger med f.eks. fortau eller gang-/sykkelveg, samt sikre kryssingssteder for gående utenfor kryss.

For at de anbefalte tiltakene skal være så effektive som mulig, er det viktig å velge riktig tiltak til riktig sted. For å finne konkrete tiltak og steder, er både analyser av historiske ulykkesdata som viser hvor i vegnettet de fleste alvorlige ulykkene skjer (se vedlegg E til denne rapporten) og trafiksikkerhetsinspeksjoner hensiktsmessige.
